

Realismus český (ve filosofii)

Patočka se jednou (1965 v interview s Blažkem) vyjádřil s jakýmsi uznáním o „českém realismu“ („při všech jeho faktických mezích a chybách“); nějak podobně bych se mohl vyjádřit též, i když bych to ovšem myslel jinak. Na „realismu“ mi vadí už ten název, to pojmenování, jako by šlo jen o „věci“ (res), a jako by všechno skutečné byly právě jen „věci“. Lidé přece nejsou „věci“, dokonce ani živé bytosti nemůžeme chápat jako „věci“. Nicméně některé skutečnosti jsou také jen pouhé „věci“, tedy skutečné věci, pouhé předměty – a je chyba v nich vidět cokoli „živého“ (to byl přece omyl animismu apod.). A jsou také skutečnosti, o který dobře víme, že nejsou pouhé „věci“ – a přece to ještě není živá bytost, živý subjekt! Ale bez ohledu na to pojmenování, které mi brání v tom, abych se sám mohl řadit mezi „realisty“, mne konkrétně český filosofický „realismus“ už v mládí silně ovlivnil. Ovlivnil mne do té míry, že jsem nebyl schopen akceptovat Patočkovu (a Husserlovu atd.) fenomenologii. Patočka na mne ovšem měl značný vliv, i když jsem se jeho myšlení v mnoha ohledech a směrech stále bránil, takže Patočka sám měl zřejmě dojem, že zásadně a snad všeobecně nesouhlasím (napsal mi to v jednom dopise).

(Písek, 140416-4.)